

A városi tanács nem hajtja végre a bérházak építésére vonatkozó közgyűlési határozatát

A tízmilliós kölcsön terve akadályozza meg a belügyminiszter által jóváhagyott határozat végrehajtását

(A Délmagyarország munkatársától.) Szeged város polgármestere mindig büszkén hivatkozik arra, hogy a csonkaország területén Szegeden folynak aránylag a legnagyobbarányú építkezések. A tanács is ezzel az indoklással szokott napirendre térni a munkások munkaalkalmak teremtését sürgető beadványai fölött. Mivel a polgármester büszke hivatkozásainak és a tanács határozott hangú indoklásainak van is valami komoly alapja, mert Szeged város területén tényleg folyik az építkezés, szinte érthetetlen és megmagyarázhatatlan az az ellentmondás, amely az építkezések aránya és a lakásnélküliség fokozódása között mutatkozik. Mert Szegeden egyre súlyosabb problémává válik a lakáskérdés és mindinkább elviselhetetlenné a lakászsora.

Ennek a látszólagos ellentmondásnak az a magyarázata, hogy a szegedi építkezések nem jelentenek lakástermelést. Szegeden épülnek az egyetemi intézetek, az egyetemi internátusok, az iskolák és épül a fogadalmi templom, de lakóházak egyáltalában nem épül, eltekintve attól a hatalmas bérpalotától, amelyet a város az Oroszlán-uccában épített. Ezzel szemben a meglévő lakások száma állandóan fogy, a háború óta többszáz lakás vált lakhatatlanná és a város az egyetem kedvéért, hogy helyet adjon az egyetemi klinikáknak, száznál több jó lakást romboltatott le. Ezeket a lakásokat csak nagyon kisrészen pótolta az a városi lakástermelés, amely négy modern bérpalota és egy ötvenlakásos munkásház építésében nyilatkozott meg öt esztendő alatt. Ebben az öt épületben körülbelül százötven lakás van, de ennek a százötven lakásnak túlnyomó részét azok a családok kapták meg, akik az egyetemmel, vagy a Szegedre helyezett új állami hivatalokkal költöztek a városba. Így a szegedi lakásnélküliség helyzetén a városi építkezések nem sokat segítettek.

A város hatósága, kifelé akármennyire szépíti a helyzetet, titokban szintén súlyosnak tartja a lakásproblémát, tesz is néhány tétovázó lépést a helyzet enyhítése érdekében, de ezek a lépések túltétozások ahhoz, hogy komoly segítséget jelenthetnének. Megállapi-

totta már régebben a tanács, hogy Szegeden sem mutat a magántólke hajlandóságot a lakásépítésre, még annyit sem, amennyit az elmúlt esztendőkből mutatott. Megállapította azt is a tanács, hogy ilyen körülmények között a városra hárul a lakástermelés feladata, elsősorban azért, mert új állami hivatalok költözködnek a közeljövőben Szegedre sok tisztviselővel, akiknek elhelyezéséről a városnak kell gondoskodnia. Javaslatot is terjesztett még a múlt év derekán a tanács a közgyűlés elé, amely szinte egyhangulag kimondotta, hogy építet egy új háromemeletes bérpalotát a Szent György-téren és két új — ötven-ötven lakásos munkásházat az Óthalom-uccában.

A közgyűlés határozatának olyan megdönt-hetetlen volt az indoklása, hogy azt még a belügyminiszter is jóváhagyta, pedig az utóbbi időben nagyon megrostálja a miniszter főfelügyeleti joga alapján a város kiadásait. A miniszter a munkásház építéséhez minden megjegyzés nélkül hozzájárult, csak a bérpalota építését ajánlotta a közgyűlés megfontoló figyelmébe, amikor engedélyezte a hárommillió pengős kölcsön felvételét. A közgyűlés ismét, szinte egyhangulag fentartotta a bérház építésére vonatkozó határozatát, mivel megállapította, hogy a helyzet az eredeti határozat kimondása óta nem hogy javult volna, hanem lényegesen súlyosbodott.

Eredetileg az volt a város terve, hogy az új lakóházak építését kora tavasszal kezdi meg, amilyen korán csak lehet, mert az új

épületek lakásaira sürgős szükség van. Közbejött azonban a városi kölcsönkombinációk. Amikor a miniszter engedélyezte már nagy-nehezen a hárommillió pengős kölcsön felvételét, rájöttek a városházán, hogy tulajdonképpen nem is 3, hanem 10 millió pengőre van szüksége a városnak. A tanács tehát, ahelyett, hogy végrehajtotta volna a közgyűlés első nagy-nehezen jóváhagyott határozatát, újabb javaslattal ment a közgyűlés elé. Természetes, hogy a közgyűlés újabb határozatának jóváhagyása ismét hosszú hónapokat fog elrabolni. Közbe pedig az történt, hogy megdrágult, sőt egyre drágul a kamat és egyre nagyobb nehézségekbe ütközik a kölcsönszerzés.

Ma már ötödik hónapját fogyasztjuk az esztendőnek, de az építkezések megindítására sokkal kevesebb a remény most, mint volt akkor, amikor a miniszter még nem hagyta jóvá az első közgyűlési határozatot. Pedig az új lakóházak tervei már régen készen vannak. Annak idején, az elmúlt év őszén, a tanács állandó sürgetése közben készültek el a tervek a mérnöki hivatalban, most pedig ott porosodnak valamelyik szekrény fiókjában.

A város hatósága ma már nem ambicióját a lakásépítést. A város hatósága ma már nem ambicionál mást, mint az egyetemi építkezéseket. A szegedi lakásnélküliség nyugodtak lehetnek, hogy a természettudományi intézet árkádos palotája, amelynek építési költségeihez a kultuszminiszter kívánságára a közgyűlés néhány nappal ezelőtt szavazott csak meg újabb kilencszáz ezer pengőt, de amelynek tervei még el sem készültek, sokkal hamarabb elkészül, mint akár az Óthalom-uccai munkásház, akár a Szent György-téri bérpalota. Pedig a tanács és a közgyűlés törvényes határozat formájában kötelezettséget vállalt arra, hogy évente ötven kislakás építésével törleszti a nedves, egészségtelen pincelakások körüli erkölcsi tartozását.

A szegedi kereskedők összeroskadnak az adóterhek alatt, Gerliczy Félix pedig 5500 holdas birtoka után évi 32 pengő kereseti adót fizet

Most kézbesíti ki az adóhivatal az adóklivetéseket

— Hát mikor nem panaszkodott a kereskedő? — kérdezte a képviselőház tegnapi ülésén a népjóléti miniszter.

A szegedi kereskedők most kapják meg az idei kereseti adójukat megállapító fizetési meghagyásokat. »Hát most se panaszkodik a kereskedő?« — kérdezhetnék vissza a népjóléti miniszterét.

Ahány kereskedő, annyi panasz. Szinte óráról-órára keresik fel a szegedi kereskedők panaszaikkal a Délmagyarország szerkesztőségét. És — nem is a nagy adó, az elbírhatatlan terhek miatt panaszkodnak. Azt a módot sérelmezik, amivel megállapítják kereseti adójukat. Panaszkodnak a rendszer s panasz-kodnak a rendszer megnyilatkozásai ellen.

A kereskedőket egymásután invitálják be az adóhivatalhoz megállapítani a kereseti adó alapján. A kereskedő a megnagyobbodott terhek és megfogyatkozott jövedelmükre hivatkozással kivétel nélkül azt kérték, hogy ebben az évben

a múlt évinél alacsonyabb adó-alapot állapítsanak meg.

De nemcsak kérték ezt, hanem

hiteles könyveik adataival bizonyították

is, hogy mennyire jogosult ez a kérelmük.

Az adóhivatal meghallgatta a kereskedőket, megtekintette a könyveket, azután — ajánlatot tett a kereskedőknek. Azt ajánlotta, hogy fogadják el a múlt évi alapot. Ez az ajánlat nem volt kedvező, de azért a legtöbb kereskedő elfogadta. Mindegyik arra gondolt, hogy mennyi bosszankodással, utánjárással, idővesztéssel jár a könyvvizsgálat, inkább többet fizet valamivel, de legyen békesség legálább az adófronton. Elfogadták így a pénz-

ügyigazgatóság javaslatát s abban a meggyőződésben voltak, hogy erre az évre az elfogadott alap szerint fogják kivetni adójukat.

Ebben a várakozásukban azonban kellemetlenül csalódtak.

Az adóhivatal csak a kereskedőknek ajánlotta a múlt évi alap elfogadását, de maga nem fogadja el.

A legtöbb kereskedő adóalapját emelték a múlt évihez képest. Kisebb lett a forgalom, kevesebb a kereset, kevésbé jövedelmező a munka, csak az adóalap dacol sziklaszilárdan az idők viszonyaitól. Az életküzdelemben egymásután hullanak el a kereskedők, az egzisztenciális harc egyre több áldozatot követel.

csak az adóalap emelkedik

az általános, községenkinti s immár nem is titkos gazdasági válságban.

Nagy teher a kereskedőkre az is, hogy minden elintézésre váró ügyben a jogorvoslatok tömege nélkül nem jutnak el igazukhoz. Az alsóbb pénzügyi hatóságok sokszor technikai, sokszor könyvelési, sokszor egyszerű adminisztratív indokokra való hivatkozással tagadják meg a legjogosabb kérések teljesítését is s a magasabb hatóságokra hárítják át az orvoslást.

A jogorvoslasok tömegel

lepik így el a pénzügyi hatóságokat s iszapolják el az ügyintézés simaságának és gyorsaságának medrét.

Vannak azután egyes esetek is, melyekben a pénzügyigazgatás szelleme különös kedvteliséssel ütközik ki. Olvasunk például határozatot az adóalap felemeléséről, melyet az

homály s Kilicsár szeme káprázott örömeiben, ahogy hirtelenében összeolvasta a fák alatt hápgó, drága madarakat. Lehetek vagy harmincan.

— Tán gyertyát hozatnék, hogy jobban láss számolni — fordult vissza a nemzetes ur.

— Nem kell ehhez gyertya — cihegett Kilicsár. Gyertya nélkül is látok én itt harminc pávát.

— Pávát? — nevette el magát most már hangosan a nemzetes ur is. Nincs itt egy fia páva se, barátom, hanem van harminc méhkas.

Azzal megsujtott hirtelen egyet közülük s elbujt az egyik fa mögé.

— Rajta Kilicsár, olvasd össze a méheket az egészség szerint, de ki ne felejtse ám egyet se.

Az álmából kivet raj haragos zümmögéssel rebent ki a kasból. Kilicsár borzadva csapta össze a kezét:

— Micsoda? Hát ha a kastélyát nekem adná az ur, közel mennék-e a méheikhez?

No, annál közelebb mentek a méhecskéik ő hozzá. Azt se tudta a vén zsigori, hogy szaladjon előlük. S ijedtében megint nem tudott magyarul.

— Jaj, csunya férges, de nagy a mérge! — motolált a keze sebesen. Harapol a szájára, tér a fulánkaja!

Esze nála nélkül ugrott föl a szekérre s úgy elzörgött a kastélyból, mintha puskából lőtték volna ki. Egy hét múlva a faluból is kihurcolkodott, mert nem bírta állni a csufolódásait. Még éjszakájának idején is bekiabáltak hozzá a gyerekek: — Méhet vegyenek! Méhet vegyenek!

A nemzetes ur pedig a sok ezüst hatost mind szétszórta a szegény-soron. Nem is szegény-sornak hívták azután, hanem nemzetes ur uccájának. Ugy is hívják maig is, pedig már a sírköve is rég elporlott a nemzetes urnak. De a ióttét emléke tovább él, mint a márvány.